

Sygn. akt III Cz 1271/14

POSTANOWIENIE

Dnia 15 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy
w następującym składzie :

Przewodniczący - Sędzia SO Leszek Dąbek

Sędziowie SO Andrzej Dyrda (spr.)

SR(del.) Ewa Buczek - Fidyka

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 15 października 2014 r.

sprawy z powództwa C. B.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej
w W.

o odszkodowanie i rentę

na skutek zażalenia pozwanego

na postanowienie Sądu Rejonowego w Żorach

z dnia 1 lipca 2014 r., sygn. akt I C 167/11

postanawia :

- 1. odrzucić zażalenie na rozstrzygnięcie zawarte w pkt 1 zaskarżonego postanowienia;***
- 2. oddalić zażalenie w pozostałym zakresie.***

SSR(del.) Ewa Buczek - Fidyka SSO Leszek Dąbek SSO Andrzej Dyrda

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Żorach postanowieniem z dnia 1 lipca 2014 roku uchylił pkt 2 postanowienia z dnia 15 kwietnia 2014 r. oraz odstąpił od obciążania powoda kosztami postępowania. Uzasadniając rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy wskazał, rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 1 opierało się na podstawie art. 395 § 2 k.p.c., natomiast o kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. Jako okoliczności uzasadniające zastosowanie tego przepisu, jak również art. art. 395 § 2 k.p.c., Sąd wskazał trudną sytuację materialną, w szczególności niski dochód, konieczność utrzymania rodziny oraz stałe i przewlekłe leczenie schorzeń, pociągające za sobą stałe koszty.

Zażalenie na to postanowienie wniósł pozwany zaskarżając je w całości oraz zarzucając rażące naruszenie art. 102 k.p.c. poprzez jego zastosowanie oraz art. 98 k.p.c. poprzez zaniechanie jego zastosowania. Na tych podstawach wniósł o uchylenie przedmiotowego postanowienia w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

W niniejszym przypadku, powód wobec cofnięcia pozwu, sprawę przegrał, a więc zgodnie z art. 98 k.p.c. winien zwrócić przeciwnikowi koszty procesu. W okolicznościach tej sprawy, Sąd Rejonowy uznał zasadne zastosowanie art. 102 k.p.c. i nie obciążył powoda kosztami procesu.

Stosownie do art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Wskazana regulacja prawna, jako przepis szczególny do wskazanego powyżej art. 98 k.p.c., winna być stosowana w wyjątkowych sytuacjach, na co zresztą wskazuje redakcja art. 102 k.p.c.

Ocena, czy takie przesłanki wystąpiły powinna być zawsze dokonywana w całokształcie okoliczności, które uzasadniałyby odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. (porównaj: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974 r., II CZ 223/73). W doktrynie i orzecznictwie, jako okoliczności uzasadniające zastosowanie tej normy prawnej, wskazuje się te związane z samym przebiegiem postępowania, ale również dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony. Niemniej jednak, trudna sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet tak niekorzystna, że strona bez uszczerbku dla utrzymania własnego i członków rodziny nie byłaby w stanie ponieść kosztów, nie stanowi podstawy zwolnienia - na podstawie art. 102 k.p.c. - od obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, chyba że na rzecz tej strony przemawiają dalsze szczególne okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego. (porównaj: wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10 sierpnia 2012r., I ACA 316/12; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 28 sierpnia 2012r., I ACz 1178/12; postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 29 czerwca 2012r., I ACz 961/12). Istotne jest przy tym, aby ocena tych okoliczności następowała z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego.

Sąd Rejonowy uznał, że za zastosowaniem art. 102 k.p.c. przemawiają następujące okoliczności: trudna sytuacja materialna, konieczność utrzymania rodziny oraz stałe i przewlekłe leczenie schorzeń, pociągające za sobą stałe koszty. Okoliczności te zostały przez powoda wykazane w toku postępowania.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 stycznia 2012r. (III CZ 10/12), a następnie potwierdził w postanowieniu z dnia 23 maja 2012r. (III CZ 25/12), ocena sądu, czy zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, o którym mowa w art. 102 k.p.c., ma charakter dyskrejonalny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem oraz oceną okoliczności rozpoznawanej sprawy, w związku z czym w zasadzie nie podlega kontroli instancyjnej i może być podważona przez sąd wyższej instancji tylko wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa. (wskazana powyżej teza znajduje potwierdzenie także w następujących judykatach: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2012r., III CZ 17/12; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2012r., V CZ 2/12).

Niewątpliwie prezentowane powyżej stanowisko Sądu Najwyższego, ogranicza zakres rozpoznania zażalenia na postanowienie o kosztach procesu przez Sąd II instancji, a w konsekwencji „uszczipła” możliwość modyfikowania przez Sąd II instancji rozstrzygnięcia o kosztach opartych na podstawie art. 102 k.p.c. jedynie do przypadków, gdyż nieobciążenie strony przegrywającej kosztami procesu byłoby rażąco niesprawiedliwe. Sąd meriti uzyskuje tym samym dużą autonomię w kształtowaniu tego rozstrzygnięcia. Dysponentem więc odmiennego uregulowania obowiązku poniesienia kosztów procesów, nawet jeżeli dany stan faktyczny, w ocenie Sądu II instancji dawałby podstawy do zastosowania reguły ogólnej, tj. art. 98 k.p.c., pozostaje Sąd I instancji, dopóki takie ukształtowanie rozstrzygnięcia o kosztach procesu nie jest rażąco niesprawiedliwe.

Sąd Okręgowy, w opisanych powyżej okolicznościach nie doszukuje się rażącej niesprawiedliwości, zwłaszcza, iż przywołane podstawy zastosowania art. 102 k.p.c., mają swoje podstawy faktyczne. Nie ulega wątpliwości, że sytuacja majątkowa powoda jest trudna. Nadto brak „bezpośredniego” kontaktu Sądu II instancji ze stronami, co wynika z proceduralnego ukształtowania postępowania zażaleniowego, uniemożliwia dokładne zweryfikowanie ich postawy, i jakie, pozawerbalnie dostrzegalne czynniki, zadecydowały również o zastosowaniu art. 102 k.p.c. przez Sąd Rejonowy. Mając na względzie wskazany powyżej zakres kognicji tego zażalenia, niemożliwość jednoznacznego

wskazania tych okoliczności, nie może stanowić przesłanki do zakwalifikowania zaskarżonego rozstrzygnięcia jako rażąco niesprawiedliwe.

Z powołanych powyżej względów, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji, po myśli art. 102 k.p.c.

SSR (del.) Ewa Buczek – Fidyka SSO Leszek Dąbek SSO Andrzej Dyrda